

KOSOVSKI PENZIJSKI ŠTEDNI FOND OPERACIJE

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA I FINANSIJSKI IZVEŠTAJI

Na dan i za godinu koja je završena 31 decembra 2024

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1-2
IZVEŠTAJ O FINANSIJSKOM STANJU	3
IZVEŠTAJ O SVEOBUHVAATNOM DOBITKU	4
IZVEŠTAJ O PROMENAMA U NETO SREDSTVA KPŠF OPERACIJA.....	5
IZVEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE	7
NAPOMENE FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA	7-26

Izveštaj Nezavisnog Revizora

Upravnom odboru i rukovodstvu
Kosovski Penzijski Štedni Fond Operacije

Grant Thornton LLC
Rexhep Mala 18
10000 Pristina
Kosovo
T +383 (0)38 247 801
F +383 (0)38 247 802
E Contact@ks.gt.com
VAT No. 330086000

Mišljenje

Obavili smo reviziju finansijskih izveštaja Kosovski Penzijski Štedni Fond Operacije ("KPŠFOP"), koji obuhvataju izveštaj o finansijskom položaju na dan 31. decembra 2024. godine, i izveštaj o dobitku i gubitku i ostalom ukupnom rezultatu, izveštaj o promjenama na kapitalu i izveštaj o novčanim tokovima za godinu koja se tada završava, kao i sažetak materijalnih računovodstvenih politika i drugih objašnjenja.

Po našem mišljenju, priloženi finansijski izveštaji prikazuju istinito i objektivno, u svim materijalno značajnim aspektima, finansijsko stanje KPŠFOP na dan 31. decembra 2024. godine, i rezultati njegovog poslovanja i novčane tokove za godinu koja se završila na taj dan u skladu sa MSFI standardi računovodstva, izdati od strane Međunarodnog odbora za standarde računovodstva (IASB).

Osnova za mišljenje

Reviziju smo sprovedi u skladu sa Međunarodnim standardima revizije (MSR). Naše odgovornosti prema tim standardima dalje su opisane u Odgovarajućim Odgovornostima za odeljak Revizije finansijskih izveštaja našeg izveštaja. Mi smo nezavisni u odnosu na KPŠFOP u skladu sa Kodeksom etičkog ponašanja za profesionalne računovođe izdatim od strane Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA Kodeks), kao i etičkim zahtevima koji su relevantni za reviziju finansijskih izveštaja KPŠFOP i ispunili smo i druge zahteve profesionalne etike u skladu sa pomenutim zahtevima

Vjerujemo da su revizorski dokazi koje smo dobili dovoljni i prikladni kao osnova za izražavanje našeg mišljenja.

Druge stvari

Finansijski izveštaji KPŠFOP na dan 31. decembra 2023. godine i za godinu koja je tada završena bili su predmet revizije od strane drugog revizora koji je izrazio nemodifikovano mišljenje u svom izveštaju 12. aprila 2024 godine.

Ostale informacije u godišnjem izveštaju

Rukovodstvo je odgovorno za druge informacije. Druge informacije obuhvataju informacije uključene u godišnji izveštaj, ali ne uključuju finansijske izveštaje i naš revizorski izveštaj o njima. Godišnji izveštaj se očekuje da bude dostavljen nama nakon datuma ovog revizorskog izveštaja.

Naše mišljenje o finansijskim izveštajima ne pokriva druge informacije i nećemo ni u kojem slučaju izražavati bilo koji oblik zaključka o tim informacijama. U vezi sa našim auditom finansijskih izveštaja, naša odgovornost je da pročitajmo druge informacije pomenute iznad kada postanu dostupne i da, pri tome, razmotrimo da li su te druge informacije materijalno nesaglasne sa finansijskim izveštajima ili našim saznanjima dobijenim tokom auditora, ili ako se čini da su materijalno netačne. Kada budemo pročitali godišnji izveštaj, ako zaključimo da postoji materijalna netačnost u njemu, bićemo u obavezi da obavestimo odgovorne osobe za upravljanje.

Odgovornosti rukovodstva i onih koji su zaduženi za upravljanje finansijskim izveštajim

Rukovodstvo je odgovorno za pripremu i nepristrasnu prezentaciju ovih finansijskih izveštaja u skladu sa MSFI standarde računovodstva, izdati od strane Međunarodnog odbora za standarde računovodstva (IASB), i za takve unutrašnje kontrole za koje rukovodstvo utvrdi da su neophodne i koje omogućavaju sastavljanje finansijskih izveštaja koji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja, nastale usljed pronevjere ili greške.

U sastavljanju finansijskih izveštaja, rukovodstvo je odgovorno za procenjivanje sposobnosti KPŠFOP da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako rukovodstvo ili namjerava likvidirati KPŠFOP ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Oni zaduženi za upravljanje su odgovorni za nadgledanje procesa finansijskog izveštavanja KPŠFOP.

Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su da dobijemo razumno uverenje o tome da li finansijski izvještaji kao cjelina budu oslobođeni materijalno značajnih pogrešnih iskaza, bilo zbog prevare ili greške, i da izdaju revizorski izvještaj koji uključuje naše mišljenje. Razumno osiguranje je visok nivo sigurnosti, ali nije garancija da će revizija sprovedena u skladu sa MSR uvek otkriti materijalno pogrešno prikazivanje kada postoji. Izjave o nepravilnostima mogu nastati iz prevare ili greške i smatraju se materijalnim ako se, pojedinačno ili u celini, mogu razumno očekivati da utiču na ekonomske odluke korisnika uzetih na osnovu ovih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s MSR, stvaramo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi takođe:

- prepoznavamo i procenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikaza finansijskih izvještaja, zbog prevare ili pogreške, oblikujemo i obavljammo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikaza nastalog usljed prevare je veći od rizika nastalog usljed pogreške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaoblazanje internih kontrola;
- stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola KPŠFOP;
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika, razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorilo rukovodstvo;
- zaključujemo o primjerenosti korištenja računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja i, temeljno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi sa događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost KPŠFOP da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pažnju u našem revizorskom izvještaju na povezane objave u finansijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modifikujemo naše mišljenje. Naši zaključci se temelje na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg revizorskog izvještaja. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu uzrokovati da KPŠFOP prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenom poslovanju;
- ocjenjujemo ukupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izvještaji, osnovne transakcije i događaje na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo sa onima koji su odgovorni za upravljanje KPŠFOP, u vezi sa, između ostalih pitanja, planiranim obimom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i sve značajne nedostatke u internim kontrolama koji su otkriveni tokom naše revizije.

Grant Thornton LLC
Prishtina,
29. april 2025. godina

Suzana Stavrić
Zakonski revizor

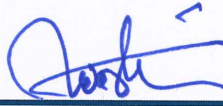

	Napomene	Na dan 31 decembar 2024	Na dan 31 decembar 2023
		EUR	EUR
Imovina			
<i>Tekuća sredstva</i>			
Gotovina i ekvivalenti gotovine	4	608,717	363,264
Oročeni depoziti	5	997,251	6,818,415
Dospeli računi i pretplate	6	750,416	648,581
		2,356,384	7,830,260
<i>Dugoročna sredstva</i>			
Oročeni depoziti	5	6,250,651	-
Nekretnina i opreme	9	628,842	613,551
Imovina s pravom korišćenja	10	160,452	198,927
Nematerijalna sredstva	11	80,302	99,545
		7,120,247	912,023
Ukupna imovina		9,476,631	8,742,283
Obaveze			
<i>Tekuće obaveze</i>			
Plativi računi i akruali	12	824,546	650,320
Obaveze iznajmljivanja	10	59,122	48,730
		883,668	699,050
<i>Dugoročne obaveze</i>			
Obaveze iznajmljivanja	10	116,455	164,175
		116,455	164,175
Ukupne obaveze		1,000,123	863,225
Neto sredstva KPŠF Operacija		8,476,508	7,879,058

Odobreno za objavljivanje od Upravnog odbora i rukovodstva KPŠF i potpisano u njihovo ime dana 28. februara 2025.

G-din. Emanuel Bajra
Predsedavajući Upravnog Odbora

G-din. Adrian Zalli
Izvršni direktor

G-din. Vërshim Hatipi
Direktor za Finansije i TI

	Napomene	Za godinu završenu 31 decembar 2024	Za godinu završenu 31 decembar 2023
		EUR	EUR
Prihodi			
Naknada taksi na teret penzijskih sredstava	13	10,567,254	9,421,417
Ostali prihodi	14	430,036	174,817
Ukupni prihodi		10,997,290	9,596,234
Rashodi			
<i>Troškovi investicija</i>			
Neto naknade otvorenih instrumenata	15	(5,268,668)	(5,510,238)
Posredništvo, starateljstvo i ostali troškovi investicija	16	(391,487)	(336,285)
Ukupno troškovi investicija		(5,660,155)	(5,846,523)
<i>Operativni troškovi</i>			
Troškovi osoblja	17	(769,812)	(642,021)
Troškovi Upravnog odbora	18	(96,053)	(62,606)
Deprecijacija i amortizacija	9-11	(105,332)	(100,392)
Stanja računa i druga korespondencija		(116,166)	(99,784)
Ostali operativni troškovi	19	(146,054)	(149,900)
Ukupno operativnih troškova		(1,233,417)	(1,054,703)
Ukupni troškovi		(6,893,572)	(6,901,226)
Trošak kreditnog gubitka finansijskih sredstava, neto	5	(6,267)	(3,605)
Neto višak za godinu		4,097,451	2,691,403

Prateće napomene od 1 do 22 čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

	Napomene	Višak	Rezerve	Ukupno
		EUR	EUR	EUR
Na dan 1 januar 2023		2,187,655	5,000,000	7,187,655
Neto višak za godinu		2,691,403	-	2,691,403
Plaćeno penzijskim sredstvima (KPŠFPS)	20	(2,000,000)	-	(2,000,000)
Transferi	20	(1,000,000)	1,000,000	-
Na dan 31 decembar 2023		1,879,058	6,000,000	7,879,058
Neto višak za godinu		4,097,451	-	4,097,451
Plaćeno penzijskim sredstvima (KPŠFPS)	20	(3,500,000)	-	(3,500,000)
Na dan 31 decembar 2024		2,476,509	6,000,000	8,476,509

Prateće napomene od 1 do 22 čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

	Napomene	Za godinu završenu 31 decembar 2024	Za godinu završenu 31 decembar 2023
		EUR	EUR
Tok gotovog novca od operacija			
Neto višak za godinu		4,097,451	2,691,403
Prilagođavanja za:			
Deprecijacija i amortizacija	9-11	105,332	100,392
Kamatni prihodi	14	(270,772)	(166,333)
Kamata iznajmljivanja	10	10,382	13,344
Trošak kreditnog gubitka finansijskih sredstava, neto	5	6,267	3,605
		3,948,660	2,642,411
Uplaćene kamate		233,530	143,004
		4,182,190	2,785,415
Promene na poslovnim sredstvima i obavezama			
Povećanje / (Smanjenje) u plativim računima i akrualima		174,226	(271,729)
Povećanje u dospelim računima i pretplatama isključujući dospelu kamatu	6	(100,348)	(13,657)
Neto tok gotovog novca od operativnih aktivnosti		4,256,068	2,500,029
Novčani tok iz investicionih aktivnosti			
Nabavka nekretnina i opreme	9	(36,042)	(7,676)
Nabavke nematerijalnih sredstva	11	(11,876)	(57,953)
Plaćeno za investicije oročenih depozita	5	(9,400,000)	(6,800,000)
Primanja od dospeća oročenih depozita (glavnica)	5	9,000,000	5,760,000
Neto tok novca korišten u investicione aktivnosti		(447,918)	(1,105,629)
Novčani tok iz finansijskih aktivnosti			
Plaćeno za iznajmljivanja	10	(62,697)	(59,400)
Plaćeno penzijskim sredstvima (KPŠFPS)	20	(3,500,000)	(2,000,000)
Neto tok novca korišten u finansijske aktivnosti		(3,562,697)	(2,059,400)
Neto povećanje / (smanjenje) gotovine i ekvivalenata gotovine		245,453	(665,000)
Gotovina i ekvivalenti gotovine početkom godine		363,264	1,028,264
Gotovina i ekvivalenti gotovine na kraju godine	4	608,717	363,264

Prateće napomene od 1 do 22 čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

1 UVOD

Kosovski Penzijski Štedni Fond (u daljem tekstu: "KPŠF") registrovan u adresi: Ul. Agim Ramadani br. 182-184, 10000 Priština, Republika Kosovo, brojom registracije 90000225; osnovan je Uredbom UNMIK-a br. 2001/35 od 22. decembra 2001. godine, koja je kasnije izmenjena i dopunjena Uredbom br. 2005/20, a zatim ponovo izmenjena Zakonom br. 03/L-084 Republike Kosova, i dalje dopunjen zakonima br. 04/L-101 i br. 05/L-116 Republike Kosovo, a zadnja dopunjena sa dodacima i promenama Zakonom Br. 04/L-168, Br.05/L-116, i Br. 07/L-016; kao ne-za-profit finansijska institucija, čija je jedina i isključiva svrha upravljanje individualnim računima za penzionu štednju kroz obezbeživanje smotrenih investicija i staranje o penzionoj aktivni i uplaćivanje prinosa na pojedinačne račune radi plaćanja anuiteta za penzionu štednju, kao poverenik koji postupa u ime učesnika i korisnika.

Zakon br. 04/L-101 obezbeđuje program penzione štednje koji se finansira iz uplaćenih doprinosa zaposlenih i njihovih poslodavaca, a kojim upravlja i investira KPŠF. U okviru ovako definisanog sistema doprinosa, svi zaposleni stalni stanovnici Kosova i njihovi poslodavci su obavezni da uplaćuju penzijske doprinose. KPŠF vodi individualne račune za svakog učesnika na koje se uplaćuju doprinosi i povratak od investicija.

KPŠF nadgleda Upravni Odbor koji se sastoji od eksperata za investicije i penzije, ili imaju iskustva predstavljanja zaposlenih i/ili poslodavaca Kosova. Prema Zakonu Br. 04/L-101, jedan član bez prava glasa zastupa interese Vlade. Tokom 2024. i 2023. godine, Upravni odbor je funkcionisao bez tog člana koji nema pravo glasa. Tokim 2024. i 2023. godine Upravni odbor je funkcionisao bez člana koji nema pravo glasa. Od marta 2023. godine KPŠF je funkcionisao bez niti jednog člana Upravnog odbora pošto je njihov mandat istekao. Pet članova Upravnog odbora imenovala je Skupština Kosova u julu 2023. godine, što je bilo dovoljno da obezbedi kvorum, a još dva člana sa pravom glasa su se imenovali u decembru 2024. godine.

Ovi finansijski izveštaji su za Kosovski Penzijski Štedni Fond - Operacije (ili "KPŠFOP"), entiteta za upravljanje i vođenje penzijske štednje doprinosilaca (penzionih sredstava). Finansijski izveštaji za Kosovski Penzijski Štedni Fond - Penzijska Sredstva (ili "KPŠFPS") se pripremaju odvojeno od finansijskih izveštaja KPŠFOP.

Direktor i 34. zaposlenih radnika upravljali su svakodnevnim operacijama KPŠF-a tokom 2024. godine (2023: Direktor i 29. zaposlenih).

2 OSNOVA ZA PRIPREMU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA

2.1 Izjava o usklađenosti

Finansijski izveštaji KPŠFOP su pripremljeni u skladu sa računovodstvenim standardima Međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja ("MSFI") i njegova tumačenja usvojena od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde ("OMRS").

2.2 Osnova za pripremu

Finansijski izveštaji su pripremljeni u skladu sa konvencijom istorijskog troška. Priprema finansijskih izveštaja u skladu sa MSFI računovodstvenim standardima zahteva upotrebu određenih kritičnih računovodstvenih procena. Takođe zahteva da rukovodstvo izvrši svoju procenu u procesu primene računovodstvenih politika KPŠF. Oblasti koja uključuju viši stepen pretpostavki ili složenosti ili oblasti u kojima su pretpostavke i procene značajne za finansijske izveštaje obelodanjena su u Napomeni 3.13 Značajne procene i pretpostavke.

Finansijski izveštaji su pripremljeni za godine završene 31. decembra 2024. i 2023. Sadašnji i uporedni podaci navedeni u ovim finansijskim izveštajima izraženi su u evrima, osim gde je drugačije naznačeno. Tamo gde je potrebno, uporedni podaci su prekalifikovani kako bi odgovarali promenama u prezentaciji za sadašnju godinu.

Prezentacija finansijskih izveštaja i napomene

Radi jasnoće, finansijski izveštaji i napomene finansijskih izveštaja su pripremljene korišćenjem koncepta materijalnosti i relevantnosti.

To znači da su stavke koje se ne smatraju materijalnim u smislu kvantitativnih i kvalitativnih mera ili relevantne za korisnike finansijskih izveštaja agregirane i prikazane zajedno sa ostalim stavkama u primarnim finansijskim izveštajima.

Slično, informacije koje se ne smatraju materijalnim nisu predstavljene u beleškama.

Nastavak poslovanja

Menadžment KPŠF-a je procenio svoju sposobnost da nastavi sa poslovanjem i zadovoljan je da ima resurse da nastavi sa poslovanjem u doglednoj budućnosti. Štaviše, menadžment nije svestan bilo kakvih materijalnih neizvesnosti koje bi mogle da dovedu značajnu sumnju u sposobnost da nastavi sa poslovanjem. Stoga se finansijski izveštaji i dalje pripremaju po principu nastavka poslovanja.

2.3 Promene računovodstvenih politika i objavljivanja

i) Početno usvajanje novog standarda i revidiranja postojećih standarda na snazi u tekućem period

Sledeća revidiranja postojećih standarda izdatih od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde su na snazi u tekućem periodu:

- **Klasifikacija obaveza kao tekućih ili dugoročnih (Izmene MRS 1)** - na snazi za godišnje izveštajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2024. godine.
- **Obaveze iznajmljivanja pri prodaji ili po vraćanju (Izmene MSFI 16)** - na snazi za godišnje izveštajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2024. godine.
- **Obelodanjivanje finansijskih ugovora dobavljača (Izmene MRS 7 i MSFI 7)** - na snazi za godišnje izveštajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2024. godine.

Usvajanje gorenavedenih nije imalo materijalnog uticaja na finansijske izveštaje KPŠFOP.

2 OSNOVA ZA PRIPREMU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA (NASTAVAK)

2.3 Promene računovodstvenih politika i objavljivanja (nastavak)

ii) Objavljeni novi standardi i revidiranja postojećih standarda koji još nisu usvojeni

Na dan izdavanja ovih finansijskih izvještaja, donjenavedeni novi standardi i revidiranja postojećih standarda su objavljeni od strane MSFI a još nisu na snazi:

- **Izmene MSFI 1 „Prva primena međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja“ i MSFI 7 „Finansijski instrumenti: Obelodanjivanja“ i MSFI 9 „Finansijski instrumenti“ i MSFI 10 „Konsolidovani finansijski izveštaji“ i MRS 7 „Izveštaj o efektivnim tokovima gotovine“** – na snazi za godišnje izveštajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2026. godine.
- **MSFI 18 Prezentacija i obelodanjivanje u finansijskim izveštajima** – na snazi za godišnje izveštajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2027. godine.
- **MSFI 19 Zavisna preduzeća bez javne odgovornosti: Obelodanjivanja** – na snazi za godišnje izveštajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2027. godine.
- **Nedostatak zamenljivosti (Izmene MRS 21)** – na snazi za godišnje izveštajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2025. godine.
- **Revidiranje MSFI 10 "Konsolidirani finansijski izveštaji" i MRS 28 "Ulaganja u pridružena društva i zajednička ulaganja"** - Prodaja ili prilog imovine između investitora i njegovih saradnik ili Joint Venture i dalje izmene (datum stupanja na snagu je na neodređeno vreme na odloženo do istraživačkog projekta metoda kapitala je zaključen).

KPŠFOP je izabralo da ne usvoji ove nove standarde i revidiranja i tumačenja postojećih standarda pre njihovih stupanja na snagu. KPŠFOP predviđa da usvajanje ovih standarda i revidiranja i tumačenja postojećih standarda neće imati materijalan utecaj na finansijske izvještaje KPŠFOP u periodu prve primene.

3 MATERIJALNE KNJIGOVODSTVENE POLITIKE

KPŠFOP je dosledno primenio sledeće knjigovodstvene politike na sve periode predstavljene u ovim finansijskim izveštajima, osim ako je drugačije navedeno.

3.1 Finansijski instrumenti

Finansijska sredstva i obaveze koje se vode u izveštaj finansijskog stanja uključuju investicije, gotovinu i ekvivalente gotovine, oročene depozite, dospele račune i obaveze.

Početno prepoznavanje i merenje

Finansijska sredstva i finansijske obaveze se priznaju u izveštaj finansijskog stanja KPŠFOP-a kada postane strana ugovornih odredbi instrumenta ili u datumu osnivanja.

Na početno priznavanje, KPŠFOP meri finansijska sredstva ili obaveze po njihovoj fer vrednosti. Transakcioni troškovi koji su direktno pripisani sticanju ili izdavanju finansijskog sredstva ili obaveze (osim slučaja finansijskih sredstva ili obaveza po fer vrednosti putem bilansa uspeha), se dodaju ili se oduzimaju od fer vrednosti finansijskog sredstva ili obaveze, po potrebi, prilikom početnog priznavanja. Transakcioni troškovi koji su direktno pripisani sticanju finansijskih sredstva ili obaveza po fer vrednosti putem bilansa uspeha se odmah priznavaju u bilans uspeha.

Sve kupovine ili prodaje finansijskih sredstava na redovni način se priznaju i prestaju priznavati na dan trgovanja.

Odbijanje

Finansijska sredstva i obaveze se odbijaju i neto iznos se iskazuje u izveštaju finansijskog položaja samo ako postoji zakonski ostvarljivo pravo na odbijanje priznatih iznosa i da postoji namera da se izmire na neto osnovi.

Klasifikacija i merenje finansijskih sredstva i finansijskih obaveza

Prema MSFI 9, finansijska sredstva se klasifikuju na osnovu poslovnog modela usvojenog za upravljanje imovinom i na osnovu karakteristika njihovih ugovorenih tokova gotovine u jednu od sledećih kategorija merenja:

- Amortizovani trošak (AMC);
- Fer vrijednost kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (FVOCI); ili
- Fer vrednost kroz bilans uspeha (FVPL).

Finansijska sredstva se vrednuju po AMC-u ako se drže u okviru poslovnog modela u svrhu prikupljanja ugovorenih novčanih tokova (koji se drže radi naplate) i ako su tokovi gotovine isključivo isplate glavnice i kamate na preostali iznos glavnice. Uopšteno govoreći, ovo je slučaj sa portfeljem finansijskih sredstava KPŠFOP.

KPŠFOP nema finansijsku imovinu koja se meri po FVOCI i/ili FVPL.

Generalno, finansijske obaveze se vrednuju po amortizovanom trošku.

IIGK procena (isključivo isplate glavnice i kamate na preostali iznos glavnice)

Drugi korak u klasifikaciji finansijskih sredstava u portfeljima koji se „drže radi prikupljanja“ odnosi se na procenu da li su ugovorni tokovi gotovine u skladu sa IIGK testom. Iznos glavnice odražava fer vrednost pri početnom priznavanju umanjenu za sve naknadne promene, npr. zbog otplate. Kamata mora predstavljati samo razmatranje vremenske vrednosti novca, kreditnog rizika, drugih osnovnih rizika kreditiranja i profitne marže u skladu sa osnovnim karakteristikama pozajmljivanja. Ako tokovi gotovine uvode više od de minimis izloženosti riziku ili volatilnosti koja nije u skladu sa osnovnim karakteristikama pozajmljivanja, finansijska imovina se obavezno priznaje po FVPL.

Generalno, KPŠFOP portfelji finansijskih sredstava koja se „drže radi prikupljanja“ imaju ugovorene tokove gotovine koji su u skladu sa IIGK procenom.

Umanjenje

KPŠFOP procenjuje na osnovu budućih očekivanja očekivane kreditne gubitke (OKG) povezane sa aktivom dužničkih instrumenata koji se vode po amortizovanom trošku. KPŠFOP priznaje ispravku gubitka za takve gubitke na svaki datum izveštavanja. Merenje OKG reflektuje:

- Nepristrasan i ponderisani iznos na osnovu verovatnoće koji se određuje procenom raspona mogućih ishoda;
- Vremensku vrednost novca; i
- Razumne i podržane informacije koje su dostupne bez nepotrebnih troškova ili napora na datum izveštavanja o prošlim događajima, trenutnim uslovima i prognozama budućih ekonomskih uslova.

3 MATERIJALNE KNJIGOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.1 Finansijski instrumenti (nastavak)

Prestanak priznavanja

Finansijska sredstva, ili njen deo, prestaju se priznavati kada su ugovorna prava na primanje tokova gotovine iz aktive istekla, ili kada su prenesena i (a) KPŠFOP prenosi suštinski sve rizike i koristi od vlasništva, ili (b) KPŠFOP ne prenosi niti zadržava suštinski sve rizike i koristi od vlasništva i KPŠFOP nije zadržao kontrolu.

Finansijske obaveze prestaju da se priznaju kada se gase (tj. kada je obaveza navedena u ugovoru isplaćena, otkazana ili istekla).

3.2 Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Za potrebe tokova gotovog novca, gotovinu i gotovinske ekvivalente čine gotov novac u ruci i u bankama i kratkoročni depoziti sa originalnim rokom dospeća od tri meseca ili manje.

3.3 Tekuća i dugoročna klasifikacija

Sredstva i obaveze prikazani su u izveštaju o finansijskom položaju na osnovu tekuće i dugoročne klasifikacije. Sredstvo se klasifikuje kao obrtno kada: se ili očekuje da će biti realizovano ili nameravano da se proda ili potroši u normalnom operativnom ciklusu; održava se prvenstveno u svrhu trgovanja; očekuje se da se realizuje u roku od 12 meseci nakon izveštajnog perioda; ili je sredstvo gotovina ili gotovinski ekvivalent osim ako nije ograničen da se razmeni ili koristi za izmirenje obaveze najmanje 12 meseci nakon perioda izveštavanja. Sva ostala sredstva su klasifikovana kao neobrotna.

Obaveza se klasifikuje kao tekuća kada: ili se očekuje da će biti izmirena u normalnom operativnom ciklusu; održava se prvenstveno u svrhu trgovanja; treba da se izmiri u roku od 12 meseci nakon perioda izveštavanja; ili ne postoji bezuslovno pravo na odlaganje izmirenja obaveze za najmanje 12 meseci nakon izveštajnog perioda. Sve ostale obaveze su klasifikovane kao dugoročne.

3 MATERIJALNE KNJIGOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.4 Nekretnina i opreme kao i najmovi

3.4.1 Nekretnina i opreme

Nekretnina i opreme operacija KPŠFOP se osnove od: Kompjutera i prateće opreme; Nameštaja, uređaja i oprema; Ostalih kancelarijskih oprema; i Motornih vozila; koje su prenete kao cene smanjene za akumuliranu deprecijaciju i gubitke akumuliranih obezvređenja, ako ih ima.

Nabavna vrednost uključuje otkupnu cenu i sve troškove koji su direktno povezani sa dovođenjem sredstva u operativno stanje za predviđeno korišćenje.

Izgradnja u toku se izveštava o troškovima izgradnje uključujući troškove koje naplaćuju treće strane. Po završetku svi akumulirani troškovi sredstva prenose se u odgovarajuću kategoriju nekretnina i opreme, a zatim podležu važećim stopama obezvređenja. Zemlja i izgradnja u toku se ne obezvređuju. Deprecijacija se računa linearno na procenjeni veka upotrebljivosti sredstava korišćenjem sledećih stopa:

Kompjuteri i prateće opreme	33%
Nameštaji, uređaji i oprema	20%
Ostala kancelarijska oprema	20%
Motorna vozila	20%

Korisni vek trajanja nekretnina i opreme se pregleda i prilagođava najmanje godišnje, ako je potrebno.

3.4.2 Najmovi

Za sve nove ugovore zaključene 1. januara 2019. ili kasnije, KPŠFOP razmatra da li ugovor je, ili sadrži, najam.

Merenje i priznavanje zakupa

Na dan početka najma, KPŠFOP priznaje imovinu s pravom korišćenja i obavezu iznajmljivanja u bilansu stanja. Sredstvo sa pravom korišćenja meri se po trošku koji se sastoji od početnog merenja obaveze iznajmljivanja, svih početnih direktnih troškova nastalih od strane KPŠFOP, procene troškova rasklapanja i uklanjanja sredstva na kraju najma i svih plaćanja zakupa izvršenih pre datuma početka najma (bez primljenih podsticaja).

KPŠFOP amortizira imovinu s pravom korišćenja pravocrtno od datuma početka najma do ranijeg kraja korisnog veka imovine s pravom korišćenja ili kraja roka najma. KPŠFOP takođe procenjuje imovinu s pravom korišćenja za umanjenje vrednosti kada postoje takvi pokazatelji.

Na dan početka, KPŠFOP meri obavezu iznajmljivanja po sadašnjoj vrednosti neplaćenih zakupa na taj datum, diskontirano sa 5.88%, kamatna stopa najma u vreme ponovne procene (postepena stopa pozajmljivanja). Plaćanja zakupa uključena u mjerenje obaveza iznajmljivanja sastoje se od fiksnih plaćanja (uključujući u fiksnom sadržaju), varijabilnih plaćanja na osnovu indeksa ili stope, iznosa za koje se očekuje da će se plaćati na osnovu garancije preostale vrijednosti i plaćanja koja proizlaze iz opcija koje su razumno sigurne u se vežba.

Posle početnog merenja, obaveza će se umanjiti za izvršena plaćanja i povećati za kamate. Preispituje se tako da odražava bilo kakvo preispitivanje ili izmene ili ako postoje promene u osnovnim fiksnim plaćanjima. Kada se obaveza iznajmljivanja ponovo odmerava, odgovarajuća korekcija se odražava na imovinu s pravom korišćenja ili dobitak i gubitak ako se imovina s pravom korišćenja već smanji na nulu.

KPŠFOP je izabrao da obračunava kratkoročna iznajmljivanja i iznajmljivanja male vrednosti korišćenjem praktičnih sredstava. Umesto da se priznaju kao imovina s pravom korišćenja i obaveza iznajmljivanja, plaćanja u vezi s njima priznaju se kao rashod u dobiti ili gubitku, pravocrtno, tokom trajanja najma. I imovina s pravom korišćenja i obaveze iznajmljivanja prikazani su kao zasebni saldi u izveštaju o finansijskom stanju.

3.5 Nematerijalna sredstva

Nematerijalna sredstva sastoje se od licenciranih kompjuterskih softvera. U početku su predstavljene prema trošku, dok kasnije prema ceni koštanja umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke usled umanjivanja vrednosti, ako ih je bilo.

Amortizacija se knjiži ako su sredstva raspoloživa za korišćenje primenom linearne metode, gde se trošak nematerijalnih sredstava otpisuje tokom procenjenog veka upotrebljivosti sredstava korišćenjem sledećih stopa:

Sofveri - 20%

Licence se amortizuju za tok trajanja licence do najduže 5 godina.

Korisni vek trajanja nematerijalnih sredstava se pregleda i prilagođava najmanje jednom godišnje, ako je potrebno.

3 MATERIJALNE KNJIGOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.6 Prihodi

Naknada taksi na teret penzijskih sredstava

Naknada taksi na teret penzijskih sredstava uključuju naknade za pokriće troškova u vezi sa ulaganjem penzionih sredstava (naknade za investicione aktivnosti) i naknade za pokrivanje operativnih i drugih troškova KPŠFOP-a koji nisu povezani sa ulaganjem penzionih sredstava (naknade za operativne aktivnosti). Obe takse odobrava Skupština Republike Kosovo u skladu sa Zakonom br. 04/L-168, na osnovu pismenih zahteva Upravnog odbora. Naknade ostaju na snazi dok ih Skupština ne zameni.

I investicione i operativne naknade naplaćuju se dnevno na bruto vrednost penzionih sredstava po odgovarajućim stopama, čime se smanjuje neto vrednost imovine učesnika. Formula za izračunavanje odgovarajućih dnevnih naknada koje se naplaćuju je:

$$\text{Naknada} = [\text{Bruto sredstva učesnika}] * [\text{Stopa}] / [\text{Broj dana u godini}]$$

Naknade dospevaju i primaju se mesečno u docnji.

Prihod od kamata

Kamata se priznaje proporcionalno vremenskoj osnovi korišćenjem metode efektivne kamate. Prihodi od kamata uključuju kamate na oročene depozite, gotovinu i gotovinske ekvivalente.

3.7 Troškovi investicija

Neto naknade otvorenih instrumenata

Neto naknade otvorenih instrumenata uključuju naknade koje naplaćuju otvoreni fondovi i fondovi kojima se trguje na berzi za upravljanje penzionom imovinom, umanjeno za rabate koje mogu dati ili ne. Naknade se priznaju na dnevnoj bazi na osnovu prospekta fonda, ili posebnog ugovora ako postoji. Naknade se mogu zadržati direktno od fonda, čime se umanjuje neto vrednost imovine, ili se mogu fakturisati, u kom slučaju se plaćaju u docnji.

Naknade za posredništvo

KPŠFOP plaća proviziju i druge naknade za sve transakcije kupovine i prodaje penzionih sredstava plasiranih preko brokerskih agenata. Takvi troškovi se odmah prepoznaju.

Naknade za starateljstvo

KPŠFOP plaća naknadu za usluge starateljstva, koje obuhvataju čuvanje kupljenih hartija od vrednosti i obradu svih prihoda od dividendi i isplate kamata, u procentima koji se zasnivaju na vrednosti sredstava na čuvanju. Ove naknade se priznaju kvartalno tokom perioda. Ove naknade dospevaju na naplatu i plaćaju se tromesečno u docnji.

Ostali investicioni troškovi

Ostali investicioni troškovi obuhvataju troškove pretplate na profesionalne terminale (za analizu investicija, kotacije cena i vesti od tržišta), kao i sve druge troškove vezane za aktivnosti ulaganja penzionih sredstava.

3.8 Penzioni troškovi

KPŠFOP ne drži provizije niti ima bilo kakvu obavezu u pogledu penzija zaposlenih koje su veće od doprinosa koji su uplaćeni u gorepomenutu penzionu šemu.

3.9 Oporezivanje

KPŠF kao poverenički fond je izuzet od plaćanja poreza na dobit korporacija.

3.10 Operativni troškovi

Operativni troškovi priznaju se u bilansu uspeha nakon korišćenja usluge ili kada su nastali.

3.11 Povezana lica

Povezana lica sastoje se od članova Upravnog odbora KPŠF, zajedno sa entitetima koje oni kontrolišu, a koji mogu izvršiti značajan uticaj na poslovanje i upravljanje KPŠF-a. Pri razmatranju svakog mogućeg odnosa s povezanim licem, pažnja se usmerava na suštinu odnosa, a ne samo na pravni oblik.

3 MATERIJALNE KNJIGOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.12 Potencijalne i preuzete obaveze

Potencijalne obaveze nisu priznati u finansijskim izveštajima. Oni se obelodanjuju ukoliko mogućnost odliva resursa koji sadrže ekonomske koristi nije mala. Zavisno sredstvo se ne priznaje u finansijskim izveštajima, ali se obelodanjuje kada je verovatan priliv ekonomskih koristi.

Iznos zavisnog gubitka priznaje se kao rezervisanje ako je verovatno da će budući događaji potvrditi da se može izvršiti razumna procena iznosa nastalog gubitka za obavezu nastalu na datum izveštaja o finansijskom stanju.

3.13 Značajne procene i presude

Sastavljanje finansijskih izveštaja zahteva od rukovodstva procene i presude koje utiču na primenu računovodstvenih politika i prezentirane vrednosti sredstava, obaveza, prihoda i rashoda. Faktični rezultati mogu odstupati od ovih procena. Rukovodstvo isto treba presuditi i aplikaciju knjigovodstvenih politika KPŠFOP. Procene i presude se revidiraju na tekućoj osnovi.

Ova napomena daje pregled oblasti koje uključuju viši stepen prosuđivanja i složenosti, kao i glavne izvore neizvesnosti procena koje imaju značajan rizik da dovedu do materijalnog prilagođavanja u narednoj finansijskoj godini. Detaljne informacije o svakoj od ovih procena i prognoza uključene su u odgovarajuće napomene zajedno sa informacijama o osnovama za obračun za svaku pogođenu stavku u finansijskim izveštajima.

Postepena stopa pozajmljivanja

Stopa je zasnovana na onome što KPŠFOP procenjuje da bi morala da plati trećoj strani da pozajmi sredstva neophodna za dobijanje imovine slične vrednosti s imovinom s pravom korišćenja, sa sličnim uslovima, bezbednosnim i ekonomskim okruženjem.

Korisni vek trajanja obezvređljivih sredstava

Uprava je pregledala korisne živote obezvređljivih sredstava na dan 31 decembra 2024. Rukovodstvo procenjuje određen korisni vek sredstava predstavlja očekivanu korist te imovine. Knjigovodstvene vrednosti tih sredstava su analizirani u Napomenama 9 i 11. Međutim, faktični rezultati mogu odstupati od ovih procena zbog tehnološke zastarelosti.

Merenje očekivanog kreditnog gubitka

Merenje očekivanog ispravka vrednosti kreditnog gubitka za finansijsku aktivu merenu po amortizovanom trošku je područje koje zahteva korišćenje složenih modela i značajnih pretpostavki o budućim ekonomskim uslovima i kreditnom ponašanju (npr. verovatnoća neispunjavanja obaveza banaka po oročenim depozitima i rezultirajući gubici). Objašnjenje ovih ulaznih podataka, pretpostavki i tehnika procene korišćenih u merenju OKG-a detaljnije je opisano u napomeni 3.15.5, koja takođe navodi ključne osetljivosti OKG-a na promene u ovim elementima.

Nekoliko značajnih procena takođe je potrebno za primenu računovodstvenih zahteva za merenje OKG-a, kao što su:

- Određivanje kriterijuma za značajno povećanje kreditnog rizika;
- Izbor odgovarajućih modela i pretpostavki za merenje OKG-a;
- Utvrđivanje broja relativnih pondera predviđenih scenarija za svaku vrstu proizvoda/tržišta i pripadajući OKG; i
- Osnivanje grupa slične finansijske aktive u svrhu merenja OKG-a.

3.14 Rezerva

Operativna rezerva deo je neto sredstva KPŠFOP, limitiran je i potpuno dopunjen na 6,000,000 EUR (2023: limitiran i potpuno dopunjen na 6,000,000 EUR), i sredstva se mogu koristiti samo uz odluku Upravnog odbora u slučaju vanrednih događaja, nepredviđenih okolnosti, ili za potrebu za kupovinu nekretnina u svrhu operacija KPŠF (kao što su kancelarije).

U slučaju da se sredstva iz rezerve koriste za pokriće troškova izveštajnog perioda, odgovarajući iznos se izdava iz operativne rezerve i direktno se evidentira u izveštaju o promenama neto sredstava.

3 MATERIJALNE KNJIGOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.15 Upravljanje finansijskim rizikom

3.15.1 Tržišni rizik

Tržišni rizik je rizik da će promena u tržišnim cenama, kao što su deviznih kurseva i kamatnih stopa, uticati na dobit KPŠFOP ili na vrednost njenih finansijskih instrumenata. Cilj upravljanja tržišnim rizikom je upravljanje i kontrola izloženosti tržišnim rizicima u okviru prihvatljivih parametara, uz optimizaciju povratka.

Devizni rizik

Sredstva i obaveze KPŠFOP nisu izložena deviznim kretanjama kursa pošto se sve transakcije i bilanci obavljaju u lokalnoj valuti.

Kamatni rizik

Kamatni rizik je rizik da će fer vrednost ili budući tokovi gotovine finansijskog instrumenta fluktuirati usled promena tržišnih kamatnih stopa. Menadžment KPŠFOP-a je prvenstveno odgovoran za svakodnevno praćenje neto kamatne stope rizika pozicije i postavlja granice da se smanji potencijal nesklada kamatnih stopa.

Na dan finansijskog stanja KPŠFOP sva kamatonosna sredstva KPŠFOP-a (oročeni depoziti) su sa fiksnim kamatama.

3.15.2 Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik da će KPŠFOP naići na poteškoće u ispunjavanju obaveza povezanih sa njegovim finansijskim obavezama koje se izmiruju isporukom gotovine ili druge finansijske imovine. Oprezno upravljanje rizikom likvidnosti podrazumeva održavanje dovoljnog iznosa gotovine, raspoloživost sredstava putem adekvatnih kreditnih linija i sposobnost prikupljanja na vreme, u utvrđenom roku, potraživanja od trećih lica. Imajući u vidu kratkoročnu prirodu njegovih sredstava, kao i zdrave prilive iz KPŠFPS, rukovodstvo razmatra na kvartalnoj osnovi zahteve za gotovinskim tokovima za narednih 3-6 meseci.

Sljedeća tabela prikazuje preostala ugovorna dospeća finansijskih sredstava i obaveza KPŠFOP. Dospeća su pripremljena na osnovu nediskontovanih novčanih tokova.

	Na dan 31 decembar 2024			Na dan 31 decembar 2023		
	1-6 meseca	6-12 meseca	12-60 meseca	1-6 meseca	6-12 meseca	12-60 meseca
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Financijska sredstva						
Gotovina i ekvivalenti gotovine	608,717	-	-	363,264	-	-
Oročeni depoziti	-	997,251	6,250,651	-	6,818,415	-
Dospeli računi	749,374	-	-	631,337	-	-
	1,358,091	997,251	6,250,651	994,601	6,818,415	-
Financijske obaveze						
Plativi računi i akuali	824,546	-	-	650,320	-	-
Obaveze iznajmljivanja (vidi napomenu 10)	33,656	33,656	118,800	29,700	29,700	178,200
	858,202	33,656	118,800	680,020	29,700	178,200
Ročna neusklađenost	499,889	963,595	6,131,851	314,581	6,788,715	(178,200)

3 MATERIJALNE KNJIGOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.15 Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

3.15.3 Mera po fer vrednosti

Finansijska sredstva i obaveze su grupisane u tri hijerarhijska nivoa fer vrednosti na osnovu značaja ulaznih podataka koji se koriste tokom merenja fer vrednosti finansijskog instrumenta:

- Razina 1: Navedene cene (ne prilagođene) na aktivnim tržištima za identične imovine ili obveze;
 Razina 2: Drugi ulazni podaci, osim navedenih cena, uključeni u razinu 1, koji su dostupni za promatranje imovine ili obveze direktno (tj. cene) ili indirektno (tj. izrađeni od cene); i
 Razina 3: Ulazni podaci o imovinu ili obvezu koje se ne temelju na dostupnim podacima za promatranje tržišta.

Na izveštajnim datumima, KPŠFOP nije imao finansijske instrumente procenjene po fer vrijednosti.

Knjigovodstveni vrednosti gotovine i ekvivalenata gotovine, oročenih depozita, dospelih računa i plativih računa predstavljaju razumnu aproksimaciju njihove fer vrednosti zbog njihovih kratkoročnih dospeća. Fer vrednost obaveza za iznajmljivanja se procenjuje diskontovanjem budućih plaćanja zakupa postepenom stopom pozajmljivanja.

Finansijski instrumenti koji nisu predstavljeni po fer vrednosti

Sledeća tabela sumira knjigovodstvene vrednosti i fer vrednosti tih finansijskih sredstava i obaveza koje nisu prikazane u izveštaju o finansijskom stanju po fer vrednosti na dan 31 decembar 2024 i 2023.

	Nivo	Na dan 31 decembar 2024		Na dan 31 decembar 2023	
		Vrednost u knjigovodstvo	Fer Vrednost	Vrednost u knjigovodstvo	Fer Vrednost
		EUR	EUR	EUR	EUR
Financijska sredstva					
Gotovina i ekvivalenti gotovine	2	608,717	608,717	363,264	363,264
Oročeni depoziti	2	7,247,902	7,275,071	6,818,415	6,839,317
Dospeli računi	3	749,374	749,374	631,337	631,337
		8,605,993	8,633,162	7,813,016	7,833,918
Financijske obaveze					
Plativi računi i akruali	3	824,546	824,546	650,320	650,320
Obaveze iznajmljivanja	2	175,577	175,577	212,905	212,905
		1,000,123	1,000,123	863,225	863,225

3.15.4 Operativni rizik

Operativni rizik je rizik od finansijskog gubitka za KPŠFOP uzrokovan neispravnim ili neuspešnim procesima, politikama, sistemima ili događajima koji ometaju poslovanje.

KPŠF ima službenika za operativni rizik čiji je dužnost da procenjuje ključne rizike na godišnjem nivou. Većina ključnih operativnih rizika se ublažava ili kroz potpunu (ili skoro potpunu) automatizaciju ili korišćenjem principa 4 oka za autorizaciju izvršenja procesa podataka, plaćanja i drugih transakcija.

3 MATERIJALNE KNJIGOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

3.15 Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

3.15.5 Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik od finansijskog gubitka KPŠFOP ukoliko kupac ili ugovorna stranka finansijskog instrumenta ne ispuni svoje ugovorne obaveze.

Analize kreditnog kvaliteta

Izloženost KPŠFOP kreditnom riziku nastaje u vezi sa sledećim instrumentima:

- **Gotovina u banci** - Gotovina u banci se sastoji od gotovine na tekućim računima kod komercijalnih banaka. Ne postoji dostupan kreditni rejting za većinu komercijalnih banaka koje posluju u Republici Kosovo, međutim, zbog svoje kratkoročne prirode, kreditni rizik se ne smatra značajnim i ne izračunava se gubitak od umanjenja vrednosti.
- **Oročeni depoziti** - sastoje se od oročenih depozita položenih kod komercijalnih banaka u Republici Kosovo. Na dan 31. decembra 2024. godine, plasmani oročenih depozita bili su sa tri banke, sa najviše 42% kod jedne od njih (2023: četiri banke, najviše 38% kod jedne od njih).

Očekivani kreditni gubitak (OKG)

Na svaki datum izveštavanja, KPŠFOP procenjuje proviziju gubitka finansijskog instrumenta merenog po amortizovanom trošku u iznosu doživotnog očekivanog kreditnog gubitka ako je bilo značajnog povećanja kreditnog rizika od početnog priznavanja. Ako na datum izveštavanja kreditni rizik nije značajno povećan od početnog priznavanja, KPŠFOP procenjuje proviziju gubitka u iznosu 12- mesečnog očekivanog kreditnog gubitka. Značajne finansijske poteškoće druge ugovorne strane, verovatnoća da će druga strana ući u stečaj ili finansijsku reorganizaciju i kašnjenje u plaćanju smatraju se pokazateljima da su iznosi možda kreditno obezvređeni.

Značajno povećanje kreditnog rizika menadžment definiše kao svako ugovorno plaćanje koje kasni više od 30 dana. Svako ugovorno plaćanje koje kasni više od 90 dana smatra se obezvređenim kreditom.

Merenje OKG-a

U proceni OKG-a, KPŠFOP koristi objavljene stope neplate za izdavaoce istog rejtinga. Kada rejting nije dostupan, koriste se podrazumevane stope za najbližije izdavaoce. Merenje se prilagođava za (a) trajanje ako data hartija od vrednosti ima manje od godinu dana do dospeća; (b) tipične stope naplate za slične izdavaoce; i (c) diskontne faktore za odgovarajuće prinose na hartije od vrednosti.

S obzirom na gore navedene inpute, svi oročeni depoziti su evaluirani u 1. fazi korišćenjem 12-mesečnog modela umanjenja vrednosti, dok nije bilo kretanja između faza tokom godine završene 31. decembra 2024.

4 GOTOVINA I EKVIVALENTI GOTOVINE

	Na dan 31 decembar 2024	Na dan 31 decembar 2023
	EUR	EUR
Banka për Biznes – Tekući račun	365,854	251,175
ProCredit Bank - Tekući račun	194,659	78,471
Banka Kombëtare Tregtare – Dega Prishtinë – Tekući račun	39,660	24,711
Druge lokalne banke	8,072	8,797
Gotovina u ruci	472	110
Ukupna gotovina i ekvivalenti gotovine	608,717	363,264

5 OROČENI DEPOZITI

	Na dan 31 decembar 2024	Na dan 31 decembar 2023
	EUR	EUR
Depoziti pre provizija za očekivane kreditne gubitke	7,275,071	6,839,317
Provizije za očekivane kreditne gubitke	(27,169)	(20,902)
Oročeni depoziti	7,247,902	6,818,415

Na dan 31 decembra 2024. godine, investicije KPŠFOP u oročene depozite merene po amortizovanom trošku, plasirani s lokalnim bankama, sastojale su se od 4 depozita s originalnim rokom dospeća od 1-2 godine, fiksne kamatne stope, prosečno trajanje (ponderisano) od 1.32 godina i prosečnu (ponderisanu) kamatnu stopu od 4.00% (2023: 4 depozita s originalnim rokom dospeća od jedne godine, fiksne kamatne stope, prosečno trajanje (ponderisano) od 0.80 godina i prosečnu kamatnu stopu od 3.14%).

Na dan izveštavanja, stanje oročenih depozita sastojalo se od 997,251 EUR za 1 depozit koji dospeva unutar 12 meseca i 6,250,651 EUR za 3 depozita koji dospevaju između 12 i 24 meseca (2023: 6,839,317 EUR unutar 12 meseca).

Neto kretanje rezervi za očekivane kreditne gubitke su:

	2024	2023
	EUR	EUR
Na dan 1 januar	20,902	17,297
Dodatne provizije zbog novih plasmana	27,169	20,902
Izdavanja iz provizije zbog dospeća	(20,902)	(17,297)
Neto opticaj provizija za očekivane kreditne gubitke	6,267	3,605
Na dan 31 decembar	27,169	20,902

Kretanje oročenih depozita i obveznica kosova tokom godina su bile:

	2024	2023
	EUR	EUR
Na dan 1 januar	6,818,415	5,759,257
Novi plasmani	9,400,000	6,800,000
Zarađena kamata	258,353	162,048
Kamata – primljena	(222,599)	(139,285)
Glavnica – dospela	(9,000,000)	(5,760,000)
Neto kretanje provizije za očekivane kreditne gubitke	(6,267)	(3,605)
Na dan 31 decembar	7,247,902	6,818,415

6 DOSPILI RAČUNI I PRETPATE

	Na dan 31 decembar 2024	Na dan 31 decembar 2023
	EUR	EUR
Dospeli računi		
Neto potraživanja od KPŠFPS	673,025	581,097
Rabati i ostali dospeli računi	76,349	50,240
	749,374	631,337
 Pretplate	 1,042	 17,244
Ukupno dospeli računi i pretplate	750,416	648,581

Neto potraživanja od KPŠFPS uključuju naknadu za upravljanje naplaćen na računima doprinosilaca kao i razliku od refundacija pogrešnih doprinosa; koji su primljeni posle datuma izveštavanja. Dospeli rabati uključuju rabate na naknade koje naplaćuju otvoreni fondovi koji nisu primljeni do datuma izveštavanja.

7 POTENCIJALNA SREDSTVA I OBAVEZE

Na dan 31 decembra 2024 i 2023, KPŠFOP nije imalo zavisnih sredstava niti obaveza.

8 PREUZETE OBAVEZE

Na dan 31 decembra 2024 i 2023, KPŠFOP nije imalo preuzetih obaveza, osim obaveza za najame, kao što je prikazano u Napomeni 3.4.2 "Najmovi".

9 NEKRETNINA I OPREME

	Kompjuteri i prateće opreme	Nameštaji uređaji i oprema	Ostala kancelarijska oprema	Motorna vozila	Plac	Ukupno
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Cene						
Na dan 1 januar 2023	414,590	26,094	64,631	53,365	591,153	1,149,833
Dodato u toku godine	6,106	1,570	-	-	-	7,676
Otpisano u toku godine	(4,485)	(1,014)	(22,762)	-	-	(28,261)
Na dan 31 decembar 2023	416,211	26,650	41,869	53,365	591,153	1,129,248
Dodato u toku godine	30,317	-	5,725	-	-	36,042
Otpisano u toku godine	(41,705)	(576)	(11,691)	-	-	(53,972)
Na dan 31 decembar 2024	404,823	26,074	35,903	53,365	591,153	1,111,318
Akumulirana deprecijacija						
Na dan 1 januar 2023	(381,895)	(23,270)	(60,134)	(53,365)	-	(518,664)
Teret u toku godine	(22,680)	(1,190)	(1,424)	-	-	(25,294)
Eliminisano iz otpisa	4,485	1,014	22,762	-	-	28,261
Na dan 31 decembar 2023	(400,090)	(23,446)	(38,796)	(53,365)	-	(515,697)
Teret u toku godine	(17,859)	(1,213)	(1,679)	-	-	(20,751)
Eliminisano iz otpisa	41,705	576	11,691	-	-	53,972
Na dan 31 decembar 2024	(376,244)	(24,083)	(28,784)	(53,365)	-	(482,476)
Neto knjigovodstvena vrednost						
Na dan 31 decembar 2024	28,579	1,991	7,119	-	591,153	628,842
Na dan 31 decembar 2023	16,121	3,204	3,073	-	591,153	613,551

Izgradnja u toku i avansi

Dana 23 novembra 2016 godine, Vlada Republike Kosovo je donela odluku br. 06/117 o eksproprijaciji u ime javnog interesa imovine društvenog preduzeća "P.SH. Udruženje SH.A.M. Vllaznim Union", koja se nalazi na katastarskoj parceli, P-7207-0, u Lakërishtë, prištinska katastarska zona, opština Priština, za potrebe KPŠF-a.

Prema važećim zakonima o privatizaciji - imajući u vidu da je eksproprijacija izvršena u javnom interesu - KPŠF je morao da plati samo 20% od vrednosti imovine u iznosu od 249,012 EUR (procenjeno od strane nezavisnog ovlašćenog inspektora na 1,245,060 EUR), legitimnih potraživanja poverioca, o čijim potraživanjima je Organ za likvidaciju doneo odluku u iznosu od 340,142 EUR, dok su administrativne takse iznosile 2,000 EUR. Kao takav, u junu 2018 godine, KPŠF je platio Kosovskoj agenciji za privatizaciju potreban iznos od 591,153 EUR.

Organ za likvidaciju je odbio potraživanja u iznosu od 133,618 EUR, a na njegove odluke može se uložiti žalba Posebnoj komori Vrhovnog suda Republike Kosovo. Prema sporazumu o eksproprijaciji, KPŠF je obećao i obavezan je da plati bilo koja i sva potraživanja koje je Posebna komora usvojila u korist žalioca, a takvi iznosi će povećati troškove za nabavku ekspropisane parcele.

Vlasništvo nad imovinom je preneseno u katastarski registar na KPŠF tokom 2019. godine. Tokom 2023. godine, KPŠF je podneo zahtev i dobio dozvolu da izgradi svoje sedišta u okviru perimetra i obima postojećih zgrada. Nijedna procedura izgradnje ili nabavke nije pokrenuta do decembra 2024. godine, kada je Upravni odbor odlučio da opozove svoju raniju odluku o izgradnji sedišta unutar perimetra i obima postojećih zgrada. Do ove odluke je došlo zbog očekivane revizije urbanističkog plana za tu oblast, koja bi mogla omogućiti izgradnju većih kancelarija.

Tokom 2024. i 2023. godine, KPŠF je otpisao samo potpuno obezvređene imovine, koji su bile odbačene.

Na dan 31 decembra 2024 i 2023 ne postoje tereti nad sredstvima KPŠFOP.

10 IMOVINA S PRAVOM KORIŠĆENJA I OBAVEZE IZNAJMLJIVANJA

	Imovina s pravom korišćenja
	EUR
Cena	
Na dan 1 januar 2023	482,767
Dodato u toku godine	-
Na dan 31 decembar 2023	482,767
Dodato u toku godine	14,987
Na dan 31 decembar 2024	497,754
Akumulirana deprecijacija	
Na dan 1 januar 2023	(234,125)
Teret u toku godine	(49,715)
Na dan 31 decembar 2023	(283,840)
Teret u toku godine	(53,462)
Na dan 31 decembar 2024	(337,302)
Neto knjigovodstvena vrednost	
Na dan 31 decembar 2024	160,452
Na dan 31 decembar 2023	198,927

	Obaveze iznajmljivanja
	EUR
Na dan 1 januar 2023	258,961
Kamata za godinu	13,344
Plaćanja tokom godine	(59,400)
Na dan 31 decembar 2023	212,905
Dodato u toku godine	14,329
Kamata za godinu	11,040
Plaćanja tokom godine	(62,697)
Na dan 31 decembar 2024	175,577

Tokom godine završenoj 31. decembra 2024, KPŠFOP ima dva najma, za svoje kancelarije, identifikovana kao imovina s pravom korišćenja na izveštaju o finansijskom stanju (2023: samo jedan najam). Obaveze iznajmljivanja povezane sa istim prikazuju se takođe u izveštaju o finansijskom stanju.

Prvobitno iznajmljivanje za glavnu kancelariju koje je trajalo od 1. januara 2018. do 31. decembra 2022. godine (s obe strane imajući mogućnost da raskinu ugovor putem otkazivanja od 9 meseci), je juna 2022. godine bio produžen do 31. decembra 2027. Postepena stopa pozajmljivanja koja se primenjuje za obaveze zakupa priznate pri odmerenju datuma 1. juna 2022. godine iznosila je 5.88%, dok se amortizacija imovine s pravom korišćenja vrši linearno, tokom celog trajanja najma.

Na dan 31. decembra 2024. diskontirane obaveze iznajmljivanja u iznosu od 175,577 EUR sastoje se od 59,122 EUR kratkoročnih i 116,455 EUR dugoročnih obaveza iznajmljivanja. Nediskontirane obaveze iznajmljivanja iznose 186,112 EUR, od čega su 67,312 EUR kratkoročne, a 118,800 EUR dugoročne.

Na dan 31. decembra 2023. diskontirane obaveze iznajmljivanja u iznosu od 212,905 EUR sastoje se od 48,730 EUR kratkoročnih i 164,175 EUR dugoročnih obaveza iznajmljivanja. Nediskontirane obaveze iznajmljivanja iznose 237,600 EUR, od čega su 59,400 EUR kratkoročne, a 178,200 EUR dugoročne.

11 NEMATERIJALNA SREDSTVA

	Softveri i Licence
	EUR
Cene	
Na dan 1 januar 2023	148,301
Dodato u toku godine	57,953
Otpisano u toku godine	-
Na dan 31 decembar 2023	206,254
Dodato u toku godine	11,876
Otpisano u toku godine	(78,897)
Na dan 31 decembar 2024	139,233
Akumulirana amortizacija	
Na dan 1 januar 2023	(81,326)
Teret u toku godine	(25,383)
Eliminisano iz otpisa	-
Na dan 31 decembar 2023	(106,709)
Teret u toku godine	(31,119)
Eliminisano iz otpisa	78,897
Na dan 31 decembar 2024	(58,931)
Neto knjigovodstvena vrednost	
Na dan 31 decembar 2024	80,302
Na dan 31 decembar 2023	99,545

Tokom 2024. godine, KPŠFOP je otpisao samo potpuno amortizovana nematerijalna sredstva koja se više nisu mogle koristiti. Tokom 2023. godine, KPŠFOP nije otpisao nijedno nematerijalno sredstvo.

12 PLATIVI RAČUNI I AKRUALI

	Na dan 31 decembar 2024	Na dan 31 decembar 2023
	EUR	EUR
Plativi računi za investicione aktivnosti	707,047	527,306
Akruali za štampanje i slanje stanja računa doprinosilaca	79,975	88,943
Ostali plativi računi i akruali	37,524	34,071
Ukupni plativi računi i akruali	824,546	650,320

Na dan 31 decembra 2024 u bilans plativih računa za investicione aktivnosti su uključeni naknade upravljanja od strane menadžera otvorenih fondova koji fakturisaju u vrednosti od 676,543 EUR (2023: 526,563 EUR).

13 NAKNADA TAKSI NA TERET PENZIJSKIH SREDSTAVA

	Za godinu završenu 31 decembar 2024	Za godinu završenu 31 decembar 2023
	EUR	EUR
Naplaćene takse za investicione aktivnosti	9,150,415	8,132,780
Naplaćene takse za operativne aktivnosti	1,416,839	1,288,637
Total naknada taksi na teret penzijskih sredstava	10,567,254	9,421,417

Naknade su obračunate dnevno kao što je sticano u Napomeni 3 ovih finansijskih izveštaja. Naplaćene takse za period raportisanja, usvajane od strane Skupštine Republike Kosovo u skladu sa Zakonom br. 04/L-168, bile su kao sledeće:

Datum od	Datum do	Takse za investicione aktivnosti	Takse za operativne aktivnosti	Ukupne takse
1 januara 2023	7 februara 2023	0.320% g.	0.057% g.	0.377% g.
8 februara 2023	31 decembra 2023	0.320% g.	0.050% g.	0.370% g.
1 januara 2024	31 decembra 2024	0.310% g.	0.048% g.	0.358% g.

14 OSTALI PRIHODI

	Za godinu završenu 31 decembar 2024	Za godinu završenu 31 decembar 2023
	EUR	EUR
<i>Operativne aktivnosti</i>		
Prihod od kamata obračunat metodom efektivne kamatne stope (na depozite i tekuće račune)	270,772	166,333
Podešavanje za razliku od refundacije doprinosa	113,281	8,454
Ostali prihodi iz operativnih aktivnosti	-	30
	384,053	174,817
Ostali prihodi iz investicionih aktivnosti	45,983	-
Ukupni ostali prihodi	430,036	174,817

15 NETO NAKNADE OTVORENIH INSTRUMENATA

	Za godinu završenu 31 decembar 2024	Za godinu završenu 31 decembar 2023
	EUR	EUR
Bruto naknade	5,748,934	5,750,760
Rabati	(480,266)	(240,522)
Neto naknade otvorenih instrumenata	5,268,668	5,510,238

Detaljna lista naplaćenih naknada i rabata datih od otvorenih fondova i fondova kojima se trguje na berzi za godinu koja se završila 31. decembra 2024. i 2023. je data u Napomeni 6.c) finansijskih izveštaja za KPŠFPS.

16 POSREDNIŠTVO, STARATELJSTVO I OSTALI TROŠKOVI INVESTICIJA

	Za godinu 31 decembar 2024	Za godinu 31 decembar 2023
	EUR	EUR
Posredništvo	125,959	115,818
Starateljstvo	159,312	152,864
Transferi	79,465	39,138
Terminali i ostali troškovi	26,751	28,465
Ukupno posredništvo, starateljstvo i ostali troškovi investicija	391,487	336,285

17 TROŠKOVI OSOBLJA

	Za godinu 31 decembar 2024	Za godinu 31 decembar 2023
	EUR	EUR
Plate osoblja	632,318	537,045
Penzioni doprinosi poslodavca	41,737	30,670
Troškovi Kolektivnog Ugovora	79,522	59,893
Ostali troškovi osoblja	16,235	14,413
Ukupno troškovi osoblja	769,812	642,021

18 TROŠKOVI UPRAVNOG ODBORA

	Za godinu 31 decembar 2024	Za godinu 31 decembar 2023
	EUR	EUR
Honorari članova Odbora	84,123	51,863
Penzioni doprinosi poslodavca	3,522	2,192
Sastanci (Putovanje/Hotel/Drugi troškovi)	8,276	5,601
Fiduciajarno osiguranje	132	2,950
Ukupno troškovi Upravnog odbora	96,053	62,606

19 OSTALI OPERATIVNI TROŠKOVI

	Za godinu 31 decembar 2024	Za godinu 31 decembar 2023
	EUR	EUR
Troškovi kancelarijskog poslovanja	30,793	38,729
Stručne službe / ugovorači / konsultanti	14,186	25,128
Naknade nadzora CBK-a	21,253	19,530
Eksterna revizija	19,000	15,700
Kamata iznajmljivanja	11,040	13,344
Abonman i održavanje softvera	18,015	12,243
Obuke, putovanja i ostalog troškovi oosoblja	14,788	6,548
Komunikacije	6,714	5,889
Edukacija javnosti i oglasi	1,165	6,213
Bankovne naknade	1,977	2,141
Ostali troškovi	7,123	4,435
Ukupno troškovi Upravnog odbora	146,054	149,900

20 VIŠAK

	2024			2023		
	Operativne Aktivnosti	Investicione Aktivnosti	Ukupno	Operativne Aktivnosti	Investicione Aktivnosti	Ukupno
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Prihodi za godinu						
Prihodi od naplaćenih taksi	1,416,839	9,150,415	10,567,254	1,288,637	8,132,780	9,421,417
Ostali prihodi	384,053	45,983	430,036	174,817	-	174,817
	1,800,892	9,196,398	10,997,290	1,463,454	8,132,780	9,596,234
Troškovi za godinu	(1,233,417)	(5,660,155)	(6,893,572)	(1,054,703)	(5,846,523)	(6,901,226)
Rezerve za očekivane kreditne gubitke, neto povećanje	(6,267)	-	(6,267)	(3,605)	-	(3,605)
Neto višak za godinu	561,208	3,536,243	4,097,451	405,146	2,286,257	2,691,403
Višak u početku godine	349,878	1,529,180	1,879,058	944,732	1,242,923	2,187,655
Plaćeno penzijskim sredstvima (KPŠFPS)	-	(3,500,000)	(3,500,000)	-	(2,000,000)	(2,000,000)
Transferi	-	-	-	(1,000,000)	-	(1,000,000)
Višak u kraju godine	911,086	1,565,423	2,476,509	349,878	1,529,180	1,879,058

Tokom 2023. Upravni odbor je odlučio da nadoknadi penziona sredstva doprinosioca (KPŠFPS) sa 3,500,000 EUR od viška investicionih aktivnosti.

Tokom 2023. Upravni odbor je odlučio da nadoknadi penziona sredstva doprinosioca (KPŠFPS) sa 2,000,000 EUR od viška investicionih aktivnosti. Upravni odbor je takođe odlučio, zbog nedostatka fiducijarnog osiguranja, da poveća gornji limit rezerve sa 5,000,000 EUR na 6,000,000 EUR, i da je u potpunosti dopuni za šta je izvršen transfer od 1,000,000 EUR.

21 POVEZANA LICA

Lice je povezana sa entitetom ako, direktno ili indirektno preko jednog ili više posrednika, lice kontroliše, kontrolisano je ili je pod zajedničkom kontrolom sa entitetom, ako lice ima interes u entitetu koji joj daje značajan uticaj na entiteta, lice ima zajedničku kontrolu nad entitetom, lice je pridruženi član ili je član ključnog rukovodećeg osoblja tog entiteta ili njegovog matičnog entiteta.

KPŠFOP upravlja i ima punu kontrolu nad investicijama KPŠFPS, tj. penzionim sredstvima. Transakcije između ove dve se odnose na (a) da se KPŠFOP finansira iz naknada naplaćenih penzijskim sredstvima kao što je opisano u napomeni 13, umanjeno za razliku (pozitivnu ili negativnu) između vrednosti jedinica otkupljenih putem refundiranja i nominalne vrednosti refundiranih doprinosa, kao što je opisano u napomeni 14; kao i (b) viškovi vraćeni u KPŠFPS iz KPŠFOP, kao što je opisano u napomeni 20.

Članovi upravnog odbora (a) primaju mesečne nadoknade putem honorara poverenika koje odobrava Skupština Republike Kosovo prilikom odobravanja investicionih i operativnih naknada koje se naplaćuju iz fonda; i (b) imaju obavezne penzijske doprinose koji se plaćaju u njihovo ime. Transakcije gore navedenih, za godine završene 31. decembra 2024. i 2023. godine, obelodanjeni su u napomeni 18 ovih finansijskih izveštaja.

Ključno rukovodeće osoblje prima mesečne plate koje je odredio Upravni odbor i u njihovo ime se plaćaju i obavezni penzijski doprinosi i uparenje dobrovoljnih penzijskih doprinosa. Povremeno im se mogu dodeliti godišnji bonus u vezi sa učinkom, ograničen na maksimalno jednu mesečnu osnovnu platu. Transakcije gore navedenih, za godinu završenu 31. decembra 2024. godine, iznosile su 247,672 EUR (2023: 175,183 EUR). Od ukupnog iznosa za godinu završenu 31. decembra 2024. godine, plate su iznosile 209,958 EUR; penzijski doprinosi poslodavca iznosili su 14,788 EUR; a bonusi, dnevnice i drugi dodaci iznosili su 22,926 EUR (2023: respektivno 152,409 EUR, 8,405 EUR i 14,369 EUR).

22 DEŠAVANJA POSLE DATUMA FINANSIJSKOG STANJA

Nakon datuma 31 decembar 2024 nema narednih događaji koji zahtevaju prilagođavanje ili dalje obelodanjivanje u ovim finansijskim izveštajima.